

Ανάμνηση θαύματος Αρχαγγέλου Μιχαήλ και εύρεση του Τιμίου Ήλου

Η εκκλησία μας κάθε Τρίτη της Διακαινησίμου τιμά την Ανάμνηση του θαύματος του Αρχαγγέλου Μιχαήλ και την εύρεση του Τιμίου Ήλου

*Ἐν Γοναταῖς παραδόξου θαύματος, τοῦ Ἀγιάσματος παρὰ τοῦ Ἀρχιστρατήγου Μιχαήλ
Γέρας νεουργὸν εὐλογῶ Ἀρχαγγέλω,
Ἀγιάσματος Γοναταῖς τοῦ ἐκ πέτρας.*

*Προσκύνησις τοῦ τιμίου Ἴηλου τοῦ ἠλώσαντος τὴν ἄχραντον δεξιὰν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν
Προσηλώσαντα ἐν Σταυρῶ τῷ τιμίῳ,
Ἴηλον σέβομαι τὸν δεξιὸν Δεσπότη.*

Το παρακάτω κείμενο προέρχεται από το «ΕΓΚΟΛΠΙΟΝ», το οποίο εξεδόθη στην Καβάλα τον Οκτώβριο του 1967 μ.Χ., δαπάνη της Ι. Μονής του Φιλοθέου.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΔΙΗΓΗΣΙΣ

Τῶν ἐν τῇ Νήσῳ Θάσῳ γενομένων θαυμασιῶν παρὰ τοῦ Ἀρχιστρατήγου Μιχαήλ καὶ περὶ τοῦ τιμίου Ἴηλου τοῦ ἐκ τοῦ ζωοποιοῦ Σταυροῦ (ἦτοι μέρους τοῦ Καρφίου οὗ τὴν Πανσέβαστον

Δεξιὰν τοῦ Σωτήρος καθηλώσαντος) καὶ ἀφιέρωμα γενομένου παρὰ τοῦ Βυζαντινοῦ Αὐτοκράτορος Νικηφόρου τοῦ Βοτανειάτου εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν τοῦ Φιλοθέου τὴν ἐν Ἀγίῳ Ὁρει κειμένην.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Κατὰ τὸ χιλιοστὸν ἐνενηκοστὸν ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ, ἦτο εἰς τὴν Νῆσον Θάσον, εἰς ἀσκητῆς Ὅσιος καὶ Ἅγιος ἄνθρωπος, ὀνομαζόμενος Λουκάς, ὅστις ἀσκήτευσεν πρῶτον, εἰς τὸν τόπον τὸν νῦν λεγόμενον τοῦ Λουκά· ὅπου ἔκαμεν ἐκεῖ ἀσκητῶν δεκατέσσαρα ἔτη, ὅτε καὶ ἔκτισεν μικρὸν Ναόν, ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου (1).

Ἐνοχλούμενος δὲ ὁ Ὅσιος ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ καὶ ἡσυχώτερον καὶ ἔρημικώτερον τόπον ζητῶν, κατέβη εἰς τὰ σπήλαια, τῆς βαθείας καλουμένης Ποταμίας, ὅπου εἶναι τώρα ὁ Ναὸς τοῦ Ἀρχιστρατήγου Μιχαήλ, ἔνθα καὶ ἡσκησεν ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ εἴκοσι ἔτη. Κατὰ δὲ τὸ δέκατον ἑβδομον ἔτος, τῆς ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ τῆς βαθείας Ποταμίας ἀσκήσεώς του, προσευχόμενος ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐκεῖ ὁ Ὅσιος Λουκάς, βλέπει ἔμπροσθέν του ἕξαστράποντα τὸν Ἀρχιστράτηγον Μιχαήλ καὶ λέγοντα αὐτῷ, «εἰρήνη σου». Φοβηθεὶς δὲ ὁ Ὅσιος καὶ ἐκπλαγεὶς ἐπὶ τῇ παραδόξῳ θεῶ καὶ ἀστραπηφόρῳ μορφῇ, συνεχῶς ἔλεγε τὸ, «Παναγία Θεοτόκε βοήθει μοι». Ὁ δὲ Ἀρχιστράτηγος ἐνθαρρύνων αὐτὸν, τῷ ἔλεγεν ἵνα μὴ φοβηθῆ, διότι δὲν ἦτο ὡς αὐτὸς ἐδόκει, φάντασμα, ἀλλ' ὁ Ἀρχιστράτηγος τοῦ Θεοῦ Μιχαήλ· καὶ εἶπεν αὐτῷ, ὅτι μὲ ἀπέστειλεν ὁ Κύριος εἰπεῖν σοι, ὅτι μετὰ τρία ἔτη παραλαμβάνει ἐν εἰρήνῃ τὸ πνεῦμά σου, εἰς τὰς αἰωνίους ἀναπαύσεις.

Ὁ δὲ Ὅσιος, φοβηθεὶς περισσότερο διὰ τὸν λόγον τοῦτον, καὶ φάντασμα νομίζων τὸ φαινόμενον, ἔπεσε πρὸς πρόσωπον καὶ συνεχῶς ἔκραζε τό, «Κύριε ἐλέησον». Ὁ δὲ θεῖος Ἀρχιστράτηγος καὶ αὐθις παραθαρρύνων αὐτὸν, ἐφάνη ὅτι ἐκτύπησεν ὡς μέ ράβδον τινά, τὴν ἐκεῖ κατὰ πρόσωπον πέτραν λέγων, «ἐν ὀνόματι τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, Ἀμήν.» καὶ εὐθὺς ἀνέβλυσεν ὕδωρ ἐξ ἐκείνης τῆς πέτρας. Λαβὼν δὲ θάρρος ὁ Ὅσιος, ἐζήτηε διὰ τὴν προτέραν ἀπιστίαν συγχώρησιν (ἐπειδὴ πολλάκις ἐδοκίμασε νὰ τὸν ἀπατήσῃ ὁ διάβολος διὰ πολλῶν καὶ ποικίλων φαντασιῶν). Λέγει αὐτῷ ὁ Ἀρχιστράτηγος, μετάλαβε ἀπὸ τοῦ ὕδατος τούτου καὶ μὴ φοβοῦ πλέον τὰς δαιμονικὰς φαντασίας, ἀλλὰ κτίσον ἐδῶ Ναὸν εἰς πολλῶν ὠφέλειαν καὶ ἀσθενῶν θεραπείαν· καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἀρχιστράτηγος ἀφανῆς ἐγένετο. Ὁ δὲ Ὅσιος Γέρων, ἀναστὰς καὶ χαρὰς ἀφάτου πλησθεὶς, ἠὺχαρίσκει τῷ Θεῷ καὶ ἐτέλεσε προθύμως τὸ Θεῖον πρόσταγμα, κτίσας ὡς εἶχε δύναμιν, μικρὸν Ναὸν εἰς ὄνομα τοῦ Ἀρχιστρατήγου Μιχαήλ· ἔνθα οἱ προσερχόμενοι καὶ ἐκ τοῦ ἁγιαστικοῦ ἐκείνου ὕδατος πίνοντες καὶ λουόμενοι, ἐθεραπεύοντο ἐκ πάσης σωματικῆς καὶ ψυχικῆς ἀσθενείας.

Διαδοθείσης γὰρ τῆς φήμης τῶν θαυμάτων πανταχοῦ οὐ μόνον ἐν τῇ Νήσῳ ἀλλὰ καὶ μέχρι τῶν πέριξ καὶ μακρὰν, ἔφερον τοὺς πάσχοντας ἐκ ποικίλων ἀσθενειῶν καὶ ἐθεραπεύοντο. Ὁ δὲ Ὅσιος, καλῶς ἀγωνισάμενος, ἐν ἐκείνῃ τῇ τριετίᾳ, ἀπῆλθε κατὰ τὴν πρόρρησιν τοῦ Ἀρχαγγέλου, ἐν εἰρήνῃ πρὸς Κύριον. Ὅντινα κηδεύσας ὡς ἐπρεπε, ὁ ὑποτακτικός του Ξενοφῶν ὀνομαζόμενος, ἀπῆλθε τοῦ λοιποῦ εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος καὶ ἐγκατεστάθη εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν τοῦ Φιλοθέου, ὅπου καὶ διήλθε τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς του, μὴ δυνηθεὶς νὰ ὑποφέρῃ τὴν ἐκεῖ μοναζίαν καὶ τραχύτητα τῆς ἐρήμου. (2) Ὅτε δὲ ὁ Ὅσιος Λουκάς εἶδε τὴν ὄρασιν ἐβασίλευε Νικηφόρος ὁ Βοτανειάτης. (3) Μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Βασιλείας Ῥωμαίων καὶ τὴν ἄλωσιν τῆς Νήσου Θάσου, γενομένην μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων ἐτῶν τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως

παρὰ τοῦ ἰδίου Σουλτάν Μεχμέτ· ἀφοῦ ἐξουσίασαν οἱ βάρβαροι τὴν Νήσον καὶ ἔβλεπον τὰς παραδόξους γενομέναίᾳσεις καὶ θαυματουργίας, ἐφθόνησαν οἱ κατάρατοι καὶ εἰς λύπην τῶν σεβομένων καὶ εὐλαβουμένων τὸ Ἁγίασμα πιστῶν, ὑπήγον ἐξ αὐτῶν τρεῖς μὲ πλοίαριον καὶ ἀφοῦ ἀνέβηκαν εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Ἀρχιστρατήγου, ὁ θρασύτερος αὐτῶν ἐτόλμησε καὶ εἰσῆλθεν ἐν τῷ Ναῷ καὶ ἐμίανε τὴν πηγὴν τοῦ Ἁγιάσματος, ὅστις καὶ εὐθέως ἐκεραυνώθη καὶ ἔπεσεν ἐν τῷ Ναῷ πτώμα νεκρόν, ἄξιον τῆς μιραῆς αὐτοῦ πράξεως. (4) Οἱ ἄλλοι δὲ δύο ἐκ τῶν βαρβάρων φοβηθέντες, ἐκατέβηκαν ἐν τῇ θαλάσση καὶ εἰσῆλθον ἐν τῷ πλοιαρίῳ φυγεῖν. μεθ' οὗ καὶ συνετρίβησαν παρὰ τὸν αἰγιαλόν, ἐκ τῆς μαινομένης θαλάσσης, καὶ ἦσαν τὰ συντρίμματα αὐτῶν ἐκεῖ εἰς ἔνδειξιν τῆς τόλμης καὶ κακίας των. Τὴν δὲ ἀκόλουθον ἡμέραν, ἦλθε τις Ἱερεὺς Δημήτριος ὀνόματι, μετὰ τινῶν ἀσθενῶν ὅπως ἱεουργήσῃ χάριν τῆς ὑγείας των· ὅτε βλέπει τεθνατωμένον ἐν τῷ τοῦ Ἀρχιστρατήγου Ἰ. Ναῷ, τὸν θεήλατον ἐκεῖνον Ἀγαρηνὸν καὶ τὴν πηγὴν τοῦ Ἁγιάσματος ξηρὰν καὶ μεγάλως ἐφοβῆθει μετὰ τῶν ἀκολουθῶν του.

Ἐσπέρας δὲ οὔσης, ἐσύρθησαν ἀμφοτέροι, εἰς ἓν μέρος ἐκεῖ πλησίον ἀπόκεντρον, προσδοκῶντες πότε νὰ ἀνατείλῃ ἡμέρα νὰ φύγωσιν ἔχοντες συνάμα λύπην μεγάλην, διὰ τὸ ἐπεισόδιον ἐκεῖνο καὶ τὸ περισσότερον διὰ τὴν στείρευσιν τοῦ Ἁγιάσματος. Ὅτε κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην, φαίνεται εἰς τὸν Ἱερέα ὁ Ἀρχιστράτηγος Μιχαὴλ καὶ λέγει αὐτῷ· ὕπαγε εἰς τὸν Ναὸν μου καὶ ἔκβαλε ἔξω καὶ ρίψον μακράν, τὸ ἀκάθαρτον ἐκεῖνο σῶμα καὶ λάβε τοὺς ἀσθενεῖς νὰ καταβῆτε παρὰ τὸν αἰγιαλόν τῆς θαλάσσης καὶ εἰς ὅποιον σπήλαιον ἰδῆτε φῶς, εἰσέλθετε καὶ λουσθήτωσαν ἐκεῖθε οἱ ἀσθενεῖς καὶ θεραπεύονται. Ποιήσας δὲ ὁ Ἱερεὺς ἀγρυπνίαν, πρὸς τὸν Ὅρθρον, ἐκβαλῶν ἐκ τοῦ Ναοῦ τὸ ἀκάθαρτον ἐκεῖνο σῶμα, καθὼς αὐτὸν ἐπρόσταξεν ὁ Ἀρχιστράτηγος, ἐκατέβηκαν εἰς τὴν παραθαλασσίαν καὶ περιερχόμενοι τὸν αἰγιαλόν, βλέπουν εἰς ἓν σπήλαιον μικρὸν, φῶς μέγα, καὶ φοβηθέντες ἔκραζον, τὸ «Κύριε ἐλέησον» καὶ τὸ «Ἀρχιστράτηγε βοήθησον». Ἀρθέντος δὲ οἰκονομικῶς τοῦ φωτός, ἐπλησίασαν εἰς τὸ σπήλαιον, καὶ ἠσθάνθησαν εὐωδίας πολλῆς καὶ ἐπειδὴ ὁ τόπος τοῦ σπηλαίου ἦτο στενὸς καὶ εἰσῆλθον γονατιστοί, ἔλαβε τὴν ἐπωνυμίαν ὁ τόπος «Γοναταῖς» διότι ἐπὶ τῶν γονάτων κινούμενοι εἰσέρχονται εἰς τὸ Ἁγίασμα.

Ἀφοῦ δὲ εἰσῆλθον τοιουτοτρόπως καὶ ἐλούσθησαν κατὰ τὸν λόγον τοῦ Ἀρχιστρατήγου ἐθεραπεύθησαν οἱ ἀσθενεῖς· καὶ ἐκτοτε πάντες οἱ μετ' εὐλαβείας καὶ πίστεως προσερχόμενοι ἐν τῷ σπηλαίῳ τούτῳ τοῦ Ἁγιάσματος θεραπεύονται. Μείνας δὲ ὁ Ἱερεὺς Δημήτριος τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ καθάρισας τὸν Ναὸν καὶ ἀγιάσας, ἐλειτούργησε τὴν ἐπαύριον καὶ πάλιν κατέβη μετὰ τῶν λοιπῶν εἰς τὴν θάλασσαν, ὅπως εὕρωσι θαλάσσιον τι καὶ ψαρεύσωσιν. Ἰδόντες δὲ ἐκεῖ τὰ συντρίμματα τοῦ πλοιαρίου καὶ τῶν δύο ἀσεβῶν ἐκείνων τὰ σώματα, ἐρριμένα ἐκεῖ νεκρὰ εἰς τὸν αἰγιαλόν, ἐφοβήθησαν καὶ ἀνεχώρησαν, διηγούμενοι ὅσα εἶδον. (Τὸ Ἁγίασμα τοῦτο, εἶναι αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ ἴδιον, ὅπερ ἀνέβλυσεν ἐνώπιον τοῦ Ὁσίου Λουκᾶ, διὰ θαυματουργίας τοῦ Ἀρχιστρατήγου, καὶ ὡς νὰ ἐβυθίσθη ἐκ τῆς πρώτης αὐτοῦ Πηγῆς, ἀνέβλυσε κάτω ἐν τῷ εἰρημένῳ σπηλαίῳ ὅπου καὶ ἔως τοῦ νῦν ρεεῖ ἀεννάως)· καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν θαυμάτων τοῦ Ἀρχιστρατήγου ἐν τῷ Ἁγιάσματι.

Τώρα δὲ νὰ εἴπωμεν καὶ περὶ τοῦ τιμίου Ἦλου, ἦτοι τοῦ ἐκ τῆς Πανσεβάστου Δεξιᾶς τοῦ Σωτήρος ἐν τῷ Ζωηφόρῳ Σταυρῷ Καρφίου καὶ τῶν ἐκ τούτου τελεσθέντων θαυμασίων ἐν τῇ Νήσῳ ταύτῃ. Κατὰ τὸ ἐξ ἀνάγκης ἐπινοηθὲν καὶ ἐπικρατοῦν παλαιὸν σύστημα, ἐνεκα τῶν βαρυτάτων φόρων καὶ δασιμάτων, ὅπου εἶχον ἐπιφορτίσῃ τὰς Ἱεράς Μονάς, κατὰ τὰς πρώτας τῆς δουλείας ἡμέρας οἱ Ἀγαρηνοὶ: Οἱ τῆς Ἱεράς Μονῆς τοῦ Φιλοθέου Πατέρες, ἐν στερήσει

ὄντες καὶ ἀπορία τῶν ἀναγκαίων καὶ ἀπαραιτήτων χρεωδῶν καὶ ἐκ τῶν χρεῶν στενοχωρούμενοι, ἐξέλεξαν ἓνα τὸν Σεβασμιώτερον Ἱερομόναχον, Γαβριήλ ὀνομαζόμενον καὶ ἀπεφάσισαν νὰ στείλουν αὐτὸν, μετὰ καὶ ἐτέρων 2 ἀδελφῶν συνοδείαν εἰς τὴν Βλαχίαν πρὸς συνδρομήν, διότι οἱ φιλόχριστοι τότε τῆς Βλαχίας Ἠγεμόνες, μεγάλως ἐβοήθουν τὸ Ἅγιον Ὅρος. Ὡς εἰς τοιοῦτον δὲ μέρος αὐτοὺς ἀποστέλλοντες, ὤφειλον νὰ δώσωσιν αὐτοῖς, ὅπως φέρουν μεθ' ἑαυτῶν καὶ τὰ σεβασμιώτερα Ἅγια κειμήλια. Ἄνωθεν δὲ ἐκ τῶν παλαιοτέρων χρόνων ὡς ἦν γνωστόν, εὐρίσκεται ἐν τῇ Ἱερᾷ ταύτῃ τοῦ Φιλοθέου Μονῆ, μέρος τοῦ τιμίου Ἴηλου, τοῦ ἐκ τῆς Δεξιάς τοῦ Σωτήρος, ἀφιερωθὲν μετὰ Χρυσοβούλου καὶ ἐπίσημου συσκευῆς, ὑπὸ τοῦ εὐσεβοῦς Βυζαντινοῦ Αὐτοκράτορος, Νικηφόρου τοῦ Βοτανειάτου· (5) ὅπερ καὶ ἔδωκαν μετὰ μέρους Ἁγίου Λειψάνου τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος, πρὸς τὸν ρηθέντα Γαβριήλ Ἱερομόναχον καὶ τὴν Συνοδείαν του:

Οἵτινες λαβόντες αὐτὰ καὶ ἐμβάντες εἰς πλοῖον, ἐπλεον διὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὅπως ἐφοδιασθῶσιν ἐκεῖθεν διὰ Πατριαρχικῶν συστατικῶν Γραμμάτων, πρὸς τοὺς Ἠγεμόνας τῆς Βλαχίας καὶ τοὺς ἐκεῖθε Ἀρχιερεῖς· Μικρὸν δὲ πλεύσαντες καὶ μόλις πέντε μιλίων διάστημα, ἄνεμος αὐτοὺς εὐρίσκει σφοδρὸς, πρὸς τὴν Νῆσον Θάσον αὐτοὺς διώκων, ὅπου ὑπὸ τῆς βίας τῶν κυμάτων φερόμενοι, βιαίως καὶ ἀκράτητα, ἔφθασαν εἰς τὴν βαθεῖαν Ποταμίαν, ἐν τῷ κάτωθι αὐτῶν μετοχίῳ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς (6) Φιλοθέου ὡς νεκροὶ ἀπὸ τὸν φόβον. Ὅθεν ἔσυραν ἐκεῖθεν τὸ πλοῖον καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸ Μετόχιον, (τὸ ὁποῖον τότε ἦν παρὰ τῷ Ναῷ τοῦ Ἀρχιστρατήγου)· καὶ ἀφοῦ οἱ θαλασσοπειραταὶ κατέκαυσαν αὐτό, ἔπειτα ὡς εἰς ἀπόκρυφον μέρος ἐκτίσθη τὸν ἐν τῇ βαθεῖα Ποταμίᾳ εὐρισκόμενον νῦν, καθὼς καὶ τὸ Χρυσόβουλον τοῦ ἀοιδίμου Βασιλέως Ἀνδρονίκου τοῦ Παλαιολόγου διαλαμβάνει, ἐκδοθὲν τὸ 1287 ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ. εἰς ὃ ἀπαριθμοῦνται οἱ τόποι, ὅσους πρὸ χρόνων, εἶχεν ἐν τῇ Νήσῳ ταύτῃ, ἡ Ἱερὰ Μονὴ τοῦ Φιλοθέου, ἀναφέρει καὶ τοῦ Μετοχίου τούτου τοῦ Ἀρχιστρατήγου. (7)

Ἐν τούτῳ ἐλθόντες οἱ Πατέρες ἐκεῖνοι πρὸς παραμυθίαν καὶ πυρὰν ἀνάψαντες ἐθερμαίνοντο καὶ ἐκάθηντο ἀμέριμοι. Κατ' ἐκείνην δὲ τὴν νύκτα ἤλθον θαλασσοπειραταί, οἵτινες ἰδόντες τὸ πλοῖον ἔξωθεν τραβισμένον καὶ ἄνωθεν φῶτα, ἐπήδησαν ἔξαφνα καὶ ἐφόνευσαν ἅπαντας καὶ τοὺς Μοναχοὺς καὶ τοὺς ναύτας. Ὡς δοκεῖ τότε, κατὰ θεῖαν οἰκονομίαν ἐν καιρῷ, ὅπου οἱ ἄγριοι θῆρες ἐκεῖνοι ἐβασάνιζον αὐτοὺς καὶ ἐζητοῦσαν χρήματα, ἐπρόφθασέ τις καὶ ἔκρυψεν ἐν τῷ τοίχῳ τοῦ Ναοῦ τὸ κιβώτιον τὸ περιέχον τὸν τίμιον Ἴηλον καὶ τὸ ἅγιον λείψανον τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος. (8) Ὅθεν δὲν εὐρέθη παρὰ τῶν ληστοπειρατῶν οὔτε ἐκάη τὸ κιβώτιον τὸ περιέχον τὰ ἱερὰ ταῦτα ἀντικείμενα· τοῦ Ναοῦ καὶ τῶν οἰκημάτων τοῦ Μετοχίου καέντων καὶ πάντων ἀσπλάγχχνως θανατωθέντων, ἔμειναν κεκρυμμένα ταῦτα καὶ ἀσύλητα.

Μετὰ καιρὸν δὲ, κατὰ θεῖαν οἰκονομίαν ἀπεκαλύφθησαν οὕτω πως: Ἰωάννης τις ἐνόσει πολυχρονίως καὶ οὐδεμίαν θεραπείαν εὐρίσκει τοῦ πάθους αὐτοῦ· εἰς αὐτὸν καθ' ὕπνου ἐφάνη ὁ Ἀρχιστράτηγος Μιχαήλ, παρακινῶν αὐτὸν, ὅπως ἀπέλθῃ εἰς τὸ ἐν Γοναταῖς Ἁγίασμα αὐτοῦ νὰ θεραπευθῇ. Ἀναστὰς δὲ, καὶ τοῖς οἰκείοις διηγησάμενος τὰ ὄραθέντα, εὐθὺς παρέλαβον αὐτὸν οἱ συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ ἔφερον εἰς τὸ Ἁγίασμα καὶ ἐλούσθη καὶ ἐθεραπεύθη τελείως. Ἐνεκα δὲ τῆς θεραπείας του ταύτης, ἐκινήθη εἰς τὸ ν' ἀνεγείρῃ τὸν Ναόν ὅτε βαλὼν οἰκοδόμους καὶ καθαίροντες τοὺς τοίχους, διὰ νὰ βάλωσι θεμέλια, εὔρον ἐν τῷ τοίχῳ τὸ κιβώτιον. Συσκευθέντες δὲ ἀναμεταξύ των διὰ νὰ τὸ κρύψωσι διὰ τὴν ἀξίαν τῆς ἀργυρᾶς θήκης καὶ νὰ δώσωσι τὸ ἅγιον λείψανον μόνον πρὸς τὸν ἐν τῷ χωρίῳ τότε τοῦ Θεολόγου διαμένοντα ἄνωθεν ἐν τῷ Μετοχίῳ τῆς Μονῆς Φιλοθέου Πνευματικὸν Θεωνᾶν Φιλοθεῖτην: Τὸν τίμιον Ἴηλον τοῦ Σωτήρος, ὅστις

ἦτο μέσα εἰς Σταυρὸν ξύλινον, ἔθεσαν ἐπὶ τινα ἀγριελαίαν πλησίον τοῦ Ναοῦ τοῦ Ἀρχιστρατήγου. Παραδώσαντες δὲ τὸ Ἅγιον λείψανον τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος εἰς τὸν ρηθέντα Πνευματικὸν ἠρώτησεν αὐτούς περὶ τῆς θήκης τοῦ κιβωτίου καὶ τοῦ τιμίου Ἴηλου· αὐτοὶ τῷ εἶπον ψευδῶς ὅτι αὐτὸ μόνον εὔρον ὑποκάτω ὑπὸ μίαν πλάκαν.

Κατὰ θεῖαν παραχώρησιν δὲ δαιμονισθέντες καὶ ἔντρομοι γενόμενοι ἐκ τῆς δικαίας αὐτῶν τιμωρίας, ἔδωκαν τὸ ἀργυροῦν κιβώτιον. Τὸν δὲ τίμιον Ἴηλον μέ τὸν Σταυρὸν τὸν περιέχοντα αὐτόν, παντελῶς ἠγνόησαν καὶ ἐλησμόνησαν ὅτι ἔβαλον αὐτόν εἰς τὴν ἀγριελαίαν. Ἐν δὲ τῷ τόπῳ ἐκείνῳ ἦν τις Γεώργιος, ποιμὴν ποοβάτων ὅστις ἔχων μάνδραν ἐκεῖ πλησίον, ἐβλεπε καθ' ἐκάστην νύκτα φῶς ὡς ἄστρον φαῖνον ὑπήγεγε δὲ τὴν ἡμέραν καὶ οὐδὲν ἔβλεπε. Ἐν μιᾷ δὲ νυκτὶ λαμβάνει καὶ τὸν υἱὸν του καὶ πηγαίνουν εἰς τὴν ἀγριελαίαν ἐκείνην καὶ βλέποντες τὴν λάμπην ἐφοβήθησαν καὶ δέν ἀνέβηκαν εἰς τὴν ἐλαίαν. Ἀπήλθον δὲ εἰς τὸ χωρίον τοῦ Θεολόγου καὶ εἶπον τῷ εἰρημένῳ Πνευματικῷ Θεωνᾷ ὅλην τὴν ὑπόθεσιν.

Διότι δὲν εἶχε παρέλθει πολὺς καιρὸς ὅπου εἶχον θανατώσῃ τοῦς Φιλοθεῖτας ἐκείνους Μοναχοὺς οἱ βάρβαροι καὶ ὅπου ἴαθη ὁ Ἰωάννης, ὅστις ἀνεκαίνισε τὸν Ναόν. Ὅθεν συνεπέραναν ὁ Πνευματικὸς ὅτι ὁ τίμιος Ἴηλος ἦτο ἐκεῖ εἰς τὴν ἀγριελαίαν καὶ ἀπήλθον καὶ εὔρον τὸν Σταυρὸν καὶ μέσα εἰς αὐτόν τὸν τίμιον Ἴηλον. Λαβόντες δὲ αὐτὰ εὐλαβῶς καὶ ἐντίμως, ἔφερον λιτανεύοντες εἰς τὸ χωρίον Θεολόγον, ὅπου ἐξήλθον πάντες οἱ τοῦ χωρίου εἰς ὑπάντησιν, καὶ κατέθεσαν ταῦτα ἐν τῷ ὠρισμένῳ Εὐκτηρίῳ παρὰ τῷ Μετοχίῳ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Φιλοθέου.

Ἐξ ὧν πολλὰ καὶ δυσδιήγητα θαύματα γέγονασι τότε. Ὅθεν μαθόντες οἱ τῆς Μονῆς Φιλοθέου, ἔγραψαν τῷ συναδέλφῳ αὐτῶν Πνευματικῷ Θεωνᾷ, νὰ παραλάβῃ τὸν τίμιον Ἴηλον καὶ νὰ τὸν ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν Ἱερὰν Μονήν. Ὅτε λαβὼν αὐτόν ὁ Πνευματικὸς κατὰ τὴν προσταγὴν τοῦ τότε Ἡγουμένου (9), ἔφερον αὐτόν εἰς τὴν Ἱερὰν Μονήν. Ὁ δὲ Ἀρχιστράτηγος ὠφθη τῷ Ἡγουμένῳ μεμφόμενος αὐτῷ καθ' ὑπνοὺς καὶ συνάμα ἐλέγχων καὶ προστάζων αὐτόν νὰ στείλῃ τὸν τίμιον Ἴηλον ὀπίσω πρὸς φύλαξιν τῶν χριστιανῶν. Αὐτὸς δὲ ὠκνεῖ καὶ ἀνεβάλλετο τὸν καιρὸν νὰ τὸν ἀποστείλῃ. Ὅθεν ἐπροστάχθη ἄλλοις κατ' ὄναρ σφοδρότερον, ὅπως ἀποστείλῃ αὐτόν καὶ μὴ ἐμποδίσῃ οὔτε νὰ ζητήσῃ αὐτόν ὀπίσω, (αἰνιττόμενος διὰ τούτων, ὅτι θὰ ἐλάμβανεν αὐτὸς αὐτόν ἐκεῖσε, ὡς ἀκριβῶς τοῦτο συνέβη). Διότι ἀπελθὼν ὁ Ἡγούμενος ἐν τῷ Σκευοφυλακίῳ, ἵνα λάβῃ αὐτόν ἐκεῖσε, οὐχ εὔρεν αὐτόν ἐκεῖ μετ' ἐκκληξίν του, ἔστειλε λοιπὸν τὸν εἰρημένον Πνευματικὸν ἐν Θάσῳ πρὸς ἀναζήτησιν, διότι ἐγνώρισεν ἐκ τῶν λόγων τοῦ Ἀρχιστρατήγου ὅτι παρέλαβεν αὐτόν ἐν θάσῳ.

Ὁ δὲ, τῶν προβάτων ποιμὴν, ὁ προῖδων τὸ φῶς ἐν τῇ ἀγριελαίᾳ, ὁρᾷ λαμπρότερον ἄλλοις τὸ φῶς ἐκεῖνο, καὶ δοὺς εἶδησιν ἐν τῷ παρὰ τῷ χωρίῳ τοῦ Θεολόγου Φιλοθεῖτη Πνευματικῷ καὶ λοιποῖς, ἦλθον μετὰ λιτανείας καὶ παρέλαβον αὐτόν μετὰ προπομπῆς πολλῆς καὶ ἐναπέθεσαν ἐν τῷ Εὐκτηρίῳ παρὰ τῷ Μετοχίῳ τῆς τοῦ Φιλοθέου Ἱερᾶς Μονῆς (10). Μετ' οὗ πολὺ τοῦ χρόνου διάστημα, ἱερεὺς τις Ἀναστάσιος τὸ ὄνομα ἐκ τοῦ χωρίου Βουλγάρων, νοσῶν βαρυτάτην ἀσθένειαν καὶ τὴν τοῦ τιμίου Ἴηλου ἐπικαλούμενος δύναμιν, ἔτυχε τῆς ταχίστης ἰάσεως. Οὕτω δὲ ἐπιτυχῶν ὑγείας τελείας ὁ ἱερεὺς Ἀναστάσιος, πρὸς μνήμην ἀνεξάλειπτον τοῦ γενομένου εἰς αὐτόν θαύματος, κατεσκεύασε τὴν ὁρωμένην εἰκόνα τοῦ Ἀρχιστρατήγου καὶ τὸ μέρος τοῦ τιμίου Ἴηλου ἔθηκεν ἐν αὐτῇ, μετὰ τοῦ Σταυροῦ τοῦ περιέχοντος αὐτόν, πρὸς φύλαξιν καὶ διατήρησιν πάντων τῶν ἐν τῇ θεοφρουρήτῳ ταύτῃ Νήσῳ Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν (11). Ἐπειδὴ δὲ ἦτο ἡ λαμπροφόρος Δευτέρα τοῦ Πάσχα ἡμέρα, ὅτε καὶ ἄλλοις ἐφάνη ὁ τίμιος Ἴηλος, ἐπὶ τῇ

ἀγριελαία, ἐν τῷ Ναῶ τοῦ Ἀρχιστρατήγου τὸ δεύτερον· διὰ τοῦτο ἐπεκράτησεν ἡ καλὴ συνήθεια αὕτη ἕκτοτε πανηγυρίζειν πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ θαύματος ἐν τῇ κώμῃ τοῦ Θεολόγου καὶ ἀπέρχεσθαι ἀφ' ἑσπέρας, μετὰ κοινῆς λιτανείας καὶ δεήσεως, εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον, ἥτοι ἐν τῷ Ναῶ τοῦ Ἀρχιστρατήγου καὶ ἐκτελεῖν τὴν ἑορτὴν ὡς πρέπει καὶ τὴν θείαν λειτουργίαν. Ταῦτα καὶ τὰ διὰ τοῦ παντίμου Ἰησοῦ ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ τοῦ Φιλοθέου ἱστορούμενα. Ἄτινα εἰς τὸ ὀρώμενον ὕψος, χάριν ὠφελείας καὶ μνήμης ἱστορήσαντες, δεδώκαμεν τῆς ἐν τῇ Νήσῳ ἀναγινώσκειν ἐτησίως, ἐπὶ κοινῇ ἀκροάσει τῶν ἐν τῇ λαμπρᾷ ταύτῃ πανηγύρει συναθροιζομένων πιστῶν, πρὸς ὠφέλειαν καὶ ψυχικὴν σωτηρίαν.

Ἦκούσατε ἀδελφοὶ Χριστιανοί, τὰ συντομῶς ἐκτεθέντα τοῦ Ἀρχιστρατήγου Μιχαὴλ θαυμάσια, τὰ ἐν τῇ Νήσῳ ταύτῃ ἐκ προνοίας θείας τελεσθέντα· τὰ ὅποια βέβαια ἐτέλεσεν ὁ Ἀρχιστράτηγος κατὰ θείαν ἀπόρρητον οἰκονομίαν διὰ τὴν σωτηρίαν ἡμῶν. Ἀποστείλας ἡμῖν ὁ Θεὸς τὸν Ἀρχιστράτηγόν του, νὰ μᾶς βοηθήσῃ καὶ ἐξυπηρετήσῃ μὲ τὰς διαφόρους θεραπείας καὶ τὰ θαυμάσιά του, καὶ ζήσωμεν κατὰ τὸ θέλημα καὶ πρόσταγμα αὐτοῦ ὅπως ἐπιτύχωμεν τῆς παρ' αὐτοῦ σκέπης καὶ εὐλογίας. Ὁ εὐσπλαγχνος καὶ οἰκτίρμων καὶ φιλόφρων Θεός, ὁ μὴ θέλων τοῦ ἁμαρτωλοῦ τὸν θάνατον, ἀλλὰ τὴν ἐπιστροφὴν ἀναμένων καὶ προσδεχόμενος, διὰ νὰ ζήσωμεν καὶ μὴ ἀποθάνωμεν τὸν πνευματικὸν θάνατον, ἥτοι τὸν τῆς ψυχῆς, καὶ κολασθῶμεν καὶ ἀποξενωθῶμεν τῆς χάριτος αὐτοῦ, πολλὰς καὶ διαφόρους ἀφορμὰς καὶ διδασκαλίας ἔδωκεν ἡμῖν ἀνωθεν, καὶ δι' Ἀγγέλων καὶ δι' ἀνθρώπων Ἁγίων καὶ πνευματοφόρων, Προφητῶν καὶ Πατριαρχῶν· πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως λαλήσας πρότερον τοῖς Πατρᾷσι διὰ Γραφῶν καὶ Προφητειῶν, ὕστερον ἀπέστειλε τὸν Μονογενῆ Αὐτοῦ Υἱὸν καὶ ἔλαβε τὴν ἡμετέραν σάρκα, ἐκ τῶν καθαρωτάτων αἱμάτων τῆς Ἀειπαρθένου θεοτόκου καὶ συνανέστραφῃ μεθ' ἡμῶν καὶ συνωμίλησε· καὶ τελευταῖον ἐδέξατο θάνατον ἐπονείδιστον, ὅπως ἡμᾶς ἐλευθερώσῃ ἐκ τῆς δουλείας τοῦ διαβόλου καὶ ἀπὸ τὸν θάνατον τῆς ψυχῆς· καὶ ἀναστήσας τὴν ἡμετέραν φύσιν, ὕψωσεν εἰς οὐρανοὺς καὶ συγκάθεδρον τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ αὐτοῦ ἐποίησε· δείξας ἡμῖν μετάνοιαν καὶ ὁδὸν σωτηρίας, παραγγείλας, ὁσάκις ἂν σφάλωμεν νὰ μετανοῶμεν, λέγων, «ὁσάκις ἂν πέσῃ ἔγειραι καὶ σωθήσῃ». Ἀπέστειλεν ἔπειτα τοὺς Ἀποστόλους καὶ ἐφώτισαν τὰ πεπλανημένα ἔθνη, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ φωτισθέντες εἴμεθα καὶ ἡμεῖς καὶ ἔδειξαν ὅσοι φρόνιμοι ἦσαν καὶ ἄξιοι, μεγάλην μετάνοιαν, δι' ἣν καὶ ἐπέτυχον ζωῆς αἰωνίου. Ἐκ τῶν ὁποίων οἱ φρονιμώτεροι διὰ νὰ μὴ προδώσωσι τὴν Πατρῶν εὐσέβειαν καὶ πίστιν αὐτῶν, ὑπεφερον μεγάλα βάσανα καὶ μαρτύρια καὶ θάνατον βίαιον, ἄλλοι ἔκαμαν ὑπερφυσικοὺς ἀσκητικοὺς ἀγῶνας ἅτινα μεγάλα κατορθώματα κατάρθωσαν, ὄχι μόνον ἄνδρες, ἀλλὰ καὶ πλῆθος γυναικῶν.

Αὐτῶν τῶν γενναίων Ἡρώων τῆς Πίστεως τὴν εὐσέβειαν, ὡς Ἱεραν Παρακαταθήκην, καὶ τὸ κήρυγμα τὸ Θεόδοτον, ἐλάβομεν καὶ ἡμεῖς, καὶ ἂν πολιτευθῶμεν καὶ ζήσωμεν καθὼς αὐτοὶ ἔζησαν, ἔχομεν νὰ λάβωμεν καὶ τὰ αὐτὰ βραβεῖα καὶ τὰ χαρίσματα μὲ αὐτούς, καὶ νὰ γίνωμεν κατὰ χάριν Υἱοὶ Θεοῦ καὶ τέκνα Χριστοῦ. Ὅστις καὶ καταξιοῖ ἀδελφοὺς ἡμᾶς καλεῖν, «Μήτηρ μου καὶ Ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν, οἱ τὸν λόγον ὄντες τοῦ Θεοῦ ἀκούοντες καὶ ποιῶντες αὐτὸν». Τέκνα λοιπὸν ὄντες τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς διὰ τῆς Πίστεως τῆς εἰς τὸν Χριστὸν καὶ ἀδελφοὶ Χριστοῦ καὶ Θεοὶ κατὰ χάριν καὶ υἱοὶ Ὑψίστου. Ἐν οὐρανοῖς ἔχομεν τὸ πολίτευμα καὶ Ἀγγέλους ἔχομεν φύλακας καὶ ὑπηρέτας εἰς κληρονομίαν αἰωνίου σωτηρίας. Ἀλλ' ὡ πόσον εἶναι μέγα κακὸν εἰς, ἡμᾶς! πόση δυστυχία καὶ συμφορὰ μεγάλη! νὰ ἐκπίπτωμεν ἀπὸ τὸ τόσον ὕψος καὶ ἀπὸ αὐτὸν τὸν αἰθέρα τοῦ οὐρανοῦ διὰ μίαν κατὰ πικρὸν ἁμαρτίαν; Διὰ τοῦτο κράζει καὶ ἐλεεινολογεῖ ἡμᾶς καὶ ὁ ψαλμωδὸς Δαυὶδ λέγων, «ἐγὼ εἶπα Θεοὶ ἐστέ καὶ Υἱοὶ Ὑψίστου πάντες, ὑμεῖς δὲ ὡς ἄνθρωποι ἀπαθνήσκετε, καὶ ὡς εἶς τῶν ἀρχόντων πίπτετε». Ἴδου ὅπου μᾶς

λέγει φανερά διὰ τοῦ προφήτου τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ὅτι παρακούοντες τοῦ θεοῦ ὡς οἱ Προπάτορες ἡμῶν καὶ πρωτόπλαστοι Ἀδὰμ καὶ Εὐὰ ἀποθνήσκομεν, καὶ ὑπερηφανευόμενοι καὶ ἀλαζονευόμενοι, ὡς ὁ Ἐωσφόρος ἐκεῖνος, ὁ εἷς τῶν ἀρχόντων, πίπτομεν, ἐκ τῆς οὐρανοῦ δόξης καὶ λαμπρότητος, καὶ γινόμεθα ὅμοιοι μὲ τοὺς ὑπηρέτας του ἐξοφωμένοι καὶ σκοτεινοί. Πόσων δακρῶν εἶναι ἄξιοι οἱ ἁμαρτωλοί, οἱ ἀμετανόητοι ἁμαρτωλοί; πόσων θρῆνων καὶ ὄδυρμῶν; καὶ πόσον εἶναι ἀθλιώτεροι καὶ δυστυχέστεροι ἐκεῖνοι, οἵτινες ἐμετανόησαν καὶ ἐξομολογήθησαν καὶ ἡγιάσθησαν διὰ τῆς ἁγίας καὶ φρικτῆς Μεταλήψεως τῶν Θεῶν Μυστηρίων, καὶ πάλιν ὡς κύνες ἐπιστρέφουν ἐπὶ τὸν ἴδιον ἕμετον καὶ ἐπὶ τὸν ἴδιον βόρβορον τῆς προτέρας ἁμαρτίας; ἀλλοίμονον εἰς τὴν τοιαύτην ἀθλιότητα καὶ τὴν μεγάλην ζημίαν των! Καὶ ποῖος νὰ μὴ κλαύσῃ καὶ θρηνήσῃ τούτους τοὺς δυστυχεῖς, οἵτινες νοσοῦντες εἰς θάνατον, ἰατρεύθησαν καὶ ἦλθον εἰς τὴν ζωὴν, καὶ πάλιν ἔπεσον εἰς τὴν ἰδίαν καταδίκην καὶ ἀθλιότητα; Ὡ ρῦσαι Κύριε, τῆς τοιαύτης ἀναίσθησίας καὶ πωρώσεως! Ὁ χθές, σκεῦος ἡγιασμένον καὶ ἡγνισμένον καὶ θεὸς κατὰ χάριν, σήμερον δυσωδία καὶ ἀηδέστατος βόρβορος. Καὶ διὰ ποῖαν ἄραγε ἀπόλαυσιν; ἢ μάλλον διὰ βλάβην καὶ τῆς ἰδίας ταλαιπώρου σαρκός, τῆς ἐκ τῆς βρωμερῆς ἁμαρτίας προσγενομένης ὡς διὰ μέθης ἀμέτρου οἴνοποσίας, ἢ τῆς ἐκ μέθης παραφροσύνης, ἢ δι' ἕν ἄλογον μῖσος καὶ φθόνον, ἢ διὰ κατηγορίαν καὶ ὕβριν τοῦ πλησίον, ἢ διὰ βλασφημίαν καὶ ψευδορκίαν! Ἐκ πάντων δὲ τούτων, παθαίνουν οἱ ταῦτα πράττοντες, ζημίαν ἀπέραντον καὶ αἰώνιον! Οὐαὶ τῆς καταδίκης καὶ τῆς ζημίας καὶ συμφορᾶς τῶν ἁμαρτωλῶν, τῶν ἀμετανοήτων ἁμαρτωλῶν! καὶ ποῖος νὰ δώσῃ εἰς ἡμᾶς πηγὰς δακρῶν, διὰ νὰ τοὺς κλαύσωμεν καὶ θρηνήσωμεν ἐπαξίως; Ὅταν ποτέ ἐτόλμησαν οἱ Ἑβραῖοι, ἐκεῖνο τὸ φοβερὸν καὶ θεοστυγὲς ἁμάρτημα, νὰ σταυρώσουν τὸν Ποιητὴν καὶ Σωτῆρά των, ἔκλαυσαν με τὴν πτώσιν αὐτῶν σκοτισθέντες, ἡ σελήνη καὶ ὁ ἥλιος καὶ ἐταράχθη ἡ γῆ, καὶ ἐσχίσθησαν αἱ πέτραι, καὶ ἦνοιξαν οἱ τάφοι, καὶ ἀνέστησαν ἐκ τῶν τάφων πολλὰ σώματα νεκρά, μήπως δώσωσιν αὐτοῖς αἴσθησιν καὶ μετανοήσωσι καὶ σωθῶσιν: Ἐκεῖνοι ὅμως ἔμειναν ἀναίσθητοι καὶ ἀδιόρθωτοι οἱ ἀθλιοί, ὡς κατακυριευμένοι ἀπὸ τὸν φθόνον καὶ τὴν κακίαν, τὴνμισαδελφίαν καὶ ἀσπλαγχνίαν των· καὶ ἄν «χαρὰ γίνεται ἐν τῷ οὐρανῷ, ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι», βέβαια ἐπὶ τοὺς ἀμετανοήτους· τούτους ἁμαρτωλοὺς καὶ ἀδιορθώτους λύπη γίνεται. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ φιλόανθρωπος καὶ πολυεύσπλαγχνος Θεὸς εἰς τοὺς ἀμετανοήτους μένοντας, ὡς ἀπειθοῦντας εἰς τὸ Θεῖον αὐτοῦ πρόσταγμα καὶ εἰς τὴν πρόσκλησίν του πέμπει τὸν θυμὸν τῆς ὀργῆς του, ὡς λέγει ὁ Ἀπόστολος, «ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας». Ὁ δὲ προφήτης Δαβὶδ, προτρέπων εἰς τὴν μετάνοιαν λέγει, «δεῦτε τέκνα. ἀκούσατέ μου, φόβον Κυρίου διδάξω ὑμᾶς... παῦσον τὴν γλῶσσάν σου ἀπὸ κακοῦ καὶ χεὶλ σου τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον... ἔκκλινον ἀπὸ κακοῦ καὶ ποιήσον ἀγαθόν· ζήτησον εἰρήνην καὶ δίωξον αὐτήν», ἥτοι ἐπιδίωξον νὰ φθάσῃς καὶ κατορθώσῃς αὐτήν διότι οἱ «ὀφθαλμοὶ Κυρίου ἐπὶ δικαίους καὶ ὄψα αὐτοῦ εἰς (τὴν) δέησιν αὐτῶν· πρόσωπον δὲ Κυρίου ἐπὶ τοὺς ποιοῦντας (τὰ) κακὰ τοῦ ἐξολοθρεῦσαι ἐκ (τῆς) γῆς τὸ μνημόσυνον αὐτῶν». Ἐπειδὴ δὲ ἡμεῖς, οἱ τοῦ Ἀρχιστρατήγου Μιχαὴλ Πανηγυρισταὶ ἠθροίσθημεν σήμερον διὰ νὰ τὸν δοξολογήσωμεν, ὡς Ἀρχάγγελον Κυρίου καὶ βοηθὸν καὶ προστάτην μας· πρέπει νὰ ἐορτάσωμεν αὐτὸν, καθὼς αὐτὸς ἀγαπᾷ, ὄχι μὲ πεπλανημένους καὶ μανιώδεις χοροὺς καὶ μὲ ἄσεμνα ἄσματα, τὰ ὁποῖα οἱ ἀνήθικοι καὶ αἰσχροὶ τραγωδῶσι καὶ οἱ ἀσεβεῖς καὶ εἰδωλολάτραι ἔκαμνον εἰς τὰς Πανηγύρεις των καὶ τὰς Ἑορτάς των, διότι καὶ τοιοῦτους εἶχον θεοὺς, χορευτάς, πόρνους, μεθύσους καὶ ἀσώτους: Ἀλλὰ ἡμεῖς ἄς τὸν πανηγυρίσωμεν ὡς Ἀρχιστράτηγον Θεοῦ μὲ ἀγγελικὰς καὶ Θείας ὑμνωδίας καὶ ἐκκλησιαστικὰ ἄσματα.

Διότι ἡμεῖς ὡς Χριστιανοί, οὕτω διδασκόμεθα παρὰ τῆς Χριστοῦ Ἐκκλησίας, νὰ ψάλωμεν μόνον εἰς τὰς Ἑορτὰς μας καὶ εἰς ταῖς χαραῖς καὶ ταῖς εὐθυμίαις μας, ὄχι δὲ καὶ νὰ τρωγωδῶμεν, διότι δὲν ἔχομεν εἰς τοῦτο ἄδειαν ἰδοὺ τὶ λέγει ὁ Ἀπόστολος Ἰάκωβος, «εὐθυμεῖ τις ψαλλέτω» καὶ ἀλλαχοῦ «οἱ τραγωδῶντες πληροῦνται πνεύματος δαίμονος, οἱ δὲ ψάλλοντες πληροῦνται Πνεύματος Ἁγίου». Ἐὰν οὕτω ποιῶμεν, τότε ἀληθῶς ἔχομεν φίλον καὶ βοηθὸν καὶ ὑπέρμαχόν μας τὸν Ἀρχιστράτηγον καὶ τότε δέχεται τὴν Ἑορτὴν καὶ Πανήγυριν μας, ὅταν κάμωμεν ὡς αὐτὸς ἀγαπᾷ· ὅταν ὅμως κάμνωμεν τὰ ἐναντία τῆς θελήσεώς του, τότε κάμνομεν αὐτὸν ἐχθρὸν καὶ πολέμιόν μας. Διότι αὐτὸς εἶναι παραστάτης καὶ ὑπηρετῆς Θεοῦ καὶ διωρισμένος ἀπὸ αὐτὸν νὰ μᾶς βοηθῇ εἰς τὰς χρεῖας καὶ τὰς ἀνάγκας μας, εἰς ἐκείνας ὅπου μᾶς προξενοῦν τὴν σωτηρίαν, καὶ χαρίζει ἡμῖν ἴασιν καὶ ὑγείαν, ἀλλ' ὅταν μετανοῶμεν καὶ ἀφίνωμεν τὰ κακὰ καὶ κάμνομεν τὰ καλὰ. Ὅταν δὲ, μετὰ τὴν ἴασιν καὶ ὑγείαν, ἐπιστρέφομεν εἰς τὰς πρώτας κακίας καὶ ἁμαρτίας, τότε παντελῶς δὲν μᾶς βοηθεῖ, ἀλλὰ καὶ παιδεύει καὶ τιμωρεῖ, ὡς ἀπειθεῖς καὶ ἀτάκτους.

Ἄλλ' ὦ μέγιστε τοῦ Θεοῦ Ἀρχιστράτηγε, ἐπισκίασον καὶ ἡμᾶς τῇ χάριτί σου καὶ ἐπίστρεψον τὴν αἰχμαλωσίαν τῶν ψυχῶν ἡμῶν καὶ ἐπίστρεψον πρὸς Θεῖον φόβον τὰς καρδίας ἡμῶν καὶ ἀξιώσον τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Ἀμήν.*

*« Τοῖς μὴ πίστει καθαρᾷ καὶ ἀπλῇ καὶ ὀλοψύχῳ καρδία τὰ τοῦ Σωτήρος ἡμῶν καὶ θεοῦ καὶ τῆς ἀχράντως αὐτὸν τεκούσης Δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ τῶν λοιπῶν Ἁγίων ἐξαίσια θαύματα δεχομένοις ἀλλὰ πειρωμένοις ἀποδείξεισι καὶ λόγοις σοφιστικῆς ὡς ἀδύνατα διαβάλλειν, ἢ κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς παρερμηνεύειν καὶ κατὰ τὴν ἰδίαν γνώμην συνιστᾶν ἀνάθεμα».

(Ὅρα εἰς τὸ Τριώδιον ἐκ τοῦ Συνοδικοῦ τῆς ἐβδόμης Οἰκουμενικῆς Ἁγίας Συνόδου).

(1) Ἐκ τούτου ἐπεκράτησε καὶ ὠνομάσθη ἡ Κώμη αὕτη Θεολόγου.

(2) «Ἐν τινι ὑπομνήματι ἐπὶ Βασιλείου (867 886) εὔρηται δὲ ὅτι, τῷ (868), ἀφίκετο ἐκ Θάσου Ξενοφῶν τις Μοναχὸς, μαθητῆς τοῦ Ὁσίου Λουκᾶ τοῦ Θασίου, μετὰ τὴν αὐτοῦ κοίμησιν καὶ ἐγκαταβίωσεν ἐν τοῖς ὀρίοις τῆς Μονῆς Φιλοθέου» (ὄρα σελίδι 585 ἐκ τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὅροι Ἱστορίας τοῦ πανοσιολογ. Γερασ. Σμυρνάκη).

(3) Ὁ αὐτὸς δὲ οὗτος πάλιν λέγει ὡς ἐξῆς ἐν τῇ 583 σελίδι. «Βραδύτερον δ' ἀναφέρεται Νικηφόρος ὁ Βοτανειάτης (1078 1081) ὅστις ἠύξησε καὶ ἀνεκαίνισε τὴν Μονὴν σαθρωθεῖσαν, πλεῖστα δὲ κειμήλια ἀφιέρωσεν, ἐν οἷς καὶ μέρος τοῦ τιμίου Ἥλου.

(4) Εὐθὺς δὲ ἐκτοτε ἔπαυσε τοῦ νὰ ῥέει ἔσωθεν ἐκ τοῦ Ναοῦ ἡ πηγὴ τοῦ Ἀγιάσματος καὶ ἀνέβλυσε κάτω ἐν τῇ παραθαλασσίᾳ.

(5) ΣΗΜ. Ὁ δὲ Πανοσιολογιώτατος Γεράσιμος Σμυρνάκης ἐν τῇ Ἀγιορειτικῇ αὐτοῦ ἱστορίᾳ περὶ τοῦ τιμίου Ἥλου, ἀναφέρει ὡς ἐξῆς : «Προσέτι ὑπῆρχε καὶ τμήμα τοῦ τιμίου Ἥλου τοῦ Σωτήρος, δωρηθὲν ὑπὸ τοῦ Νικηφόρου Βοτανειάτου, ἤδη ἀποκείμενον ἐν τῷ ἐν Θάσῳ Μετοχίῳ τῆς Μονῆς ἐν τῷ Χωρίῳ Θεολόγῳ»... Ἐπίσης παρακατιῶν ὁ αὐτὸς λέγει ὡς ἐξῆς : «Ὅτε Νικηφόρος ὁ Βοτανειάτης ἐπεσκέφθη τὸ Ἅγιον Ὅρος, ἀφιέρωσε πολλὰ κειμήλια τῇ Μονῇ Φιλοθέου, ἐν οἷς καὶ τὸν τίμιον Ἥλον. Κατὰ τὸ 1630 ὁ Μητροπολίτης Μαρωνείας θελήσας ν' ἀποσπάσῃ αὐτὸν ἐκ θάσου, δὲν ἠδυνήθη, ἐξαναστάντων τῶν κατοίκων κατ' αὐτοῦ, οἵτινες θεωροῦσιν αὐτὸν ὡς ἀλεξίκακον διὰ τὸν τόπον αὐτῶν ἄχρι σήμερον...»

(6) Λέγω ἐν τῷ κάτωθι Μετοχίῳ διότι ἡ Ἱερά Μονή τοῦ Φιλοθέου ἔχει καὶ ἄλλο Μετόχιον ἐν τῇ κώμῃ τοῦ Θεολόγου ὡς γνωστὸν τυγχάνει τοῖς πᾶσι.

(7) Τὸ κάτωθι Μετόχιον συνορεύεται ἐκ τῆς δυτικῆς αὐτοῦ πλευρᾶς ἀπὸ τὸν Λάκκον τῆς Σόφενας περιλαμβανομένου ὅλου τοῦ Λάκκου ἀπὸ θαλάσσης ἄχρις ἄνω, ὅπου στρέφονται καὶ περιλαμβάνουν τὸ λεγόμενον Κελλὶ καὶ προχωροῦν ἐπάνωθεν τῶν κορυφῶν τοῦ δάσους εἰς τὸν λεγόμενον Σταυρὸν καὶ κατεβαίνουν ἀπὸ τὰ κναδάδικα καὶ τὸ ἐλαιοπρίνι καὶ κατέρχονται ἕως θαλάσσης, ὅπου περιλαμβάνουν τὸ κατὰ θάλασσαν Ἀγίασμα καὶ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Μιχαὴλ Ἀρχαγγέλου περιστρεφόμενα καὶ περικλείοντα τὸν ἐλαιῶνα ὅλον καὶ τὸν παλαιὸν Ἀρσανᾶν μετὰ τοῦ Λάκκου τῆς Σόφενας καὶ τὴν βαθεῖαν Ποταμίαν.

(8) Αὐτὸ συνεπιμαρτυρεῖ καὶ ὁ περὶ ταῦτα Ἱστορικός Γεράσιμος Σμυρνάκης ἐν σελίδι 585 τῆς αὐτοῦ Ἱστορίας.

(9) Ἦτο δὲ τότε Κοινόβιος ἡ Ἱερά Μονή τοῦ Φιλοθέου καὶ ὡς τοιαύτη, εἶχε καὶ Ἡγούμενον κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν τάξιν.

(10) Ἦτο δὲ τότε, ὅτε εὐρέθη τὸ δεύτερον ἐν τῇ ἀγριελαία ὁ τίμιος Ἦλος τοῦ Σωτήρος, μετὰ τὸ Πάσχα ἡ δευτέρα τῆς Διακαινισήμου καὶ ἐπειδὴ καθὼς ὑπεδείχθει, ὁ Ἀρχιστράτηγος Μιχαὴλ μετέφερεν αὐτὸν ἐκ τῆς Ἱερᾶς τοῦ Φιλοθέου Μονῆς καὶ κατέθεσεν ἐν τῇ παρὰ τῷ Ναῶ αὐτοῦ ἀγριελαία. Ἐκ τούτου ἠκολούθησεν νὰ ἐορτάζηται ἐξαιρετικῶς ἐκεῖ ὁ Ἀρχιστράτηγος μετὰ τοῦ τιμίου Ἦλου τῇ Τρίτῃ τῆς Διακαινισήμου. Ὅπου κατ' ἔτος, κατέρχονται μετὰ προπομπῆς καὶ λιτανείας φέροντες τὸν τίμιον Ἦλον μετὰ τῆς εἰκόνας τοῦ Ἀρχιστρατήγου καὶ ἀφ' ἐσπέρας μετὰ ἀγρυπνίας ἐπιτελοῦσι τὴν ἐορτὴν καὶ τὴν πρωΐαν τῆς Τρίτης τῆς Διακαινισήμου γίνεται ἡ θεία λειτουργία καὶ συνευωχοῦνται καὶ πάλιν ἐπανερχονται μετὰ λιτανείας καὶ ἐναποθέτουν τὸν τίμιον Ἦλον μετὰ τῆς εἰκόνας τοῦ Ἀρχιστρατήγου ἐν τῷ Μετοχίῳ τῆς Μονῆς.

(11) Αὐτὴν τὴν κατασκευὴν εἶδον ἰδίους ὀφθαλμοῖς τὴν Εἰκόνα τοῦ Ἀρχιστρατήγου ἱστορισμένην ἐν μέσῳ ἑξαπτερύγου, ὀπισθεν ἔχουσιν ἐφηρμοσμένον Σταυρὸν ἐξ ἀργύρου πάντα περικεχρυσωμένα, μὲ τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ ἄνωθεν Ἱερέως Ἀναστασίου καὶ ἰδιαίτερος τὴν ἐπιγραφὴν Ἀνθίου Ἱερομονάχου Φιλοθεΐτου μὲ τὴν χρονολογίαν τοῦ τελευταίου 1866 μηνὶ Μαρτίῳ τοῦ πρώτου δυσανάγνωστος κατασταθεῖσα ἡ χρονολογία.

<https://www.ekklisiaonline.gr/ekklisiaonline/anamnisi-thavmatos-archangelou-michail-ke-evresi-tou-timiou-ilou/>